

V Bruseli 22. novembra 2021
(OR. en)

13977/21

Medziinštitucionálne spisy:

2021/0197(COD)
2021/0200(COD)
2021/0201(COD)
2021/0202(COD)
2021/0203(COD)
2021/0205(COD)
2021/0206(COD)
2021/0207(COD)
2021/0210(COD)
2021/0211(COD)
2021/0213(CNS)
2021/0214(COD)
2021/0218(COD)
2021/0223(COD)

CLIMA 388
ENV 893
ENER 504
TRANS 681
AGRI 550
FORETS 72
IND 354
COMPET 832
ECOFIN 1102
MI 850
AVIATION 283
MAR 217

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Delegácie
Predmet:	Balík Fit for 55
	– Prehľad pokroku v oblasti balíka legislatívnych návrhov Fit for 55

I. ÚVOD

1. Cieľom tejto správy je poskytnúť informácie o celkovom stave a prehľad o pokroku, ktorý sa v Rade dosiahol v súvislosti s balíkom Fit for 55. Na tento účel sa správa zameriava na horizontálne aspekty, ako je prepojenosť jednotlivých spisov a hlavné otázky, ktoré sa doteraz nastolili v diskusiách, v prípade potreby aj v súvislosti s úrovňou ambícií a rozsahom návrhov. Podrobnejší pokrok v súvislosti s každým spisom sa uvedie v samostatných správach o pokroku, ktoré sa predložia každému zloženiu Rady.

2. Balík Fit for 55 predložila Európska komisia 14. júla 2021. Cieľom tohto balíka legislatívnych návrhov je zosúladiť rámec politik EÚ v oblasti klímy a energetiky s jej novým cieľom v oblasti klímy znížiť v celom hospodárstve do roku 2030 čisté emisie skleníkových plynov aspoň o 55 % a nasmerovať ho na cestu k splneniu cieľa, ktorým je dosiahnutie klimateckej neutrality do roku 2050.
3. Základným predpokladom návrhov Komisie je, že ambície v oblasti klímy sa musia zachovať vo všetkých spisoch, aby sa splnil cieľ klimateckej neutrality, ktorý schválila Európska rada, a následne sa právne záväzným spôsobom stanovil v európskom právnom predpise v oblasti klímy, ktorý prijal Európsky parlament a Rada.
4. Spoločným účelom návrhov je umožniť EÚ dosiahnuť svoje ciele spravodlivým, nákladovo efektívnym a konkurencieschopným spôsobom, prispievať k zelenej a spravodlivej transformácii hospodárstva EÚ a k posilňovaniu jeho inovácie v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody. Vďaka revízii legislatívneho rámca v oblasti klímy a energetiky by EÚ mala byť schopná splniť aj svoje medzinárodné záväzky podľa Parížskej dohody, najmä aktualizovaný vnútroštátne stanovený príspevok v súlade so zvýšenou ambíciou do roku 2030. Cieľom návrhov Komisie je tiež prispieť k oživeniu európskeho hospodárstva po pandémie ochorenia COVID a k dlhodobej odolnosti Európskej únie.
5. Balík pozostáva zo súboru navzájom prepojených návrhov, ktorými sa buď menia aktuálne právne predpisy alebo zavádzajú nové iniciatívy v rámci rôznych politických oblastí a hospodárskych odvetví vrátane klímy, energetiky, dopravy, budov, využívania pôdy a lesného hospodárstva. Okrem toho sa očakáva, že krátko po vydaní tejto správy sa predloží niekoľko ďalších návrhov. Očakávané návrhy týkajúce sa preskúmania viacročného finančného rámca a vlastných zdrojov, ktoré sa majú predložiť 22. decembra 2021, budú nápomocné pri ďalšej práci na určitých častiach balíka (napr. systém obchodovania s emisiami, Sociálno-klimatecký fond a mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach).

6. Na tento účel Komisia navrhuje použiť vzájomne sa posilňujúcu kombináciu politík zameraných na tieto štyri základné prvky:

a) **Stanovovanie cien uhlíka:**

- i) Zvýšenie ambícií systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS).
- ii) Zavedenie stanovovania cien uhlíka na dovoz z určitých odvetví, na ktoré sa vzťahuje ETS v EÚ, s cieľom znížiť riziko úniku uhlíka prostredníctvom zriadenia mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach.

b) **Stanovenie ambicióznejších cieľov EÚ a členských štátov:**

- i) Zvýšenie národných cieľov znižovania emisií v odvetviach mimo ETS prostredníctvom nariadenia o spoločnom úsilí.
- ii) Zvyšovanie prirodzeného záchytu, a to aj stanovením vnútroštátnych cieľov v odvetví využívania pôdy a lesného hospodárstva (nariadenie o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve – LULUCF).
- iii) Zvýšenie celkových cieľov EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti prostredníctvom smernice o obnoviteľných zdrojoch energie (smernica RED) a smernice o energetickej efektívnosti (smernica EED), ktoré podporia najmä odvetvia, na ktoré sa vzťahuje ETS, ako aj nariadenie o spoločnom úsilí, v ich snahách o dekarbonizáciu.
- iv) Zosúladenie zdaňovania energetických výrobkov a elektriny podľa smernice o zdaňovaní energie s cieľmi EÚ v oblasti energetiky a klímy.

c) **Pravidlá (normy):**

- i) Zvýšenie cieľov zníženia emisií CO₂ pre nové osobné automobily a dodávky v nariadení o normách CO₂ pre osobné automobily a dodávky, ktoré okrem iného pomôže členským štátom splniť ich zvýšené cieľové hodnoty podľa nariadenia o spoločnom úsilí.

- ii) Navrhované ciele pre zavedenie ľahko použiteľnej a interoperabilnej nabíjacej a čerpacej infraštruktúry v nariadení o infraštruktúre pre alternatívne palivá, ktoré okrem iného podpora dosiahnutie uvedených cieľov zníženia emisií.
- iii) V návrhu nariadenia o iniciatíve ReFuelEU Aviation a návrhu nariadenia o iniciatíve FuelEU Maritime sa stanovujú povinnosti týkajúce sa udržateľných palív v týchto odvetviach, ktoré doplnia ich úsilie, najmä pokiaľ ide o opatrenia týkajúce sa stanovovania cien uhlíka.

d) **Podporné opatrenia:**

- i) Na zmiernenie sociálnych a distribučných vplyvov navrhovaného samostatného systému obchodovania s emisiami pre budovy a cestnú dopravu Komisia navrhuje zriadiť Sociálno-klimatický fond financovaný z časti príjmov z aukcií na podporu zraniteľných domácností, mikropodnikov a používateľov dopravy, najmä na investície do zníženia emisií a nákladov na energiu, ako aj na dočasnú priamu podporu príjmov.
- ii) Zvýšenú ambicióznosť ETS sprevádza navýšenie fondu na modernizáciu zodpovedajúce 2,5 % stropu ETS na podporu transformácie energetiky viacerých členských štátov s nízkymi príjmami.
- iii) Navýši sa aj inovačný fond ETS s cieľom urýchliť investície do inovačných technológií a riešení vo všetkých odvetviach podliehajúcich ETS.
- iv) Všetky príjmy z aukcií členských štátov poslúžia na podporu projektov súvisiacich s klímou a energetikou vrátane dekarbonizácie v odvetviach cestnej dopravy a stavebníctva.

7. Návrhmi sa zaoberajú štyri rôzne zloženia Rady: Rada pre životné prostredie, Rada TTE (energetika), Rada TTE (doprava) a Rada ECOFIN.

8. Pokiaľ ide o Európsky parlament, návrhmi v rámci balíka sa zaoberá päť výborov (ENVI, ITRE, TRAN, EMPL a ECON¹), pričom viaceré ďalšie výbory sa do práce zapájajú alebo sa s nimi konzultuje na základe rôznych procesných pravidiel. Väčšina spravodajcov a tieňových spravodajcov pre návrhy už bola vymenovaná. Práca je vo veľmi včasnom štádiu a podľa dostupných informácií zatiaľ neboli formálne stanovené konečné harmonogramy prác na žiadnom z návrhov.

II. PRÁCA VYKONANÁ POČAS PREDSEDNÍCTVA

9. Návrhy balíka Fit for 55 boli hlavnou prioritou predsedníctva, ktoré v rámci rôznych zúčastnených zložení Rady urobilo všetko pre to, aby sa v rámci celkového prístupu na zabezpečenie súdržnosti balíka dosiahol čo najväčší pokrok.
10. Rada pre životné prostredie viedla popri intenzívnej práci na úrovni pracovnej skupiny diskusiu o smerovaní v súvislosti s návrhmi v rámci svojej pôsobnosti na zasadnutí v októbri, na ktorú nadviaže na decembrovom zasadnutí. Rada pre energetiku a dopravu bude rokovať o návrhoch v oblastiach svojej pôsobnosti na zasadnutiach v decembri.
11. Okrem práce vykonanej v rámci príslušných zložení Rady sa na zasadnutiach Rady AGRIFISH a Rady COMPET uskutočnila politická výmena názorov o balíku týkajúca sa aktuálnych otázok, ktorými sa tieto Rady zaoberajú v rámci svojich právomocí. Rada COMPET 29. septembra 2021 diskutovala o smerovaní v súvislosti s balíkom z hľadiska konkurencieschopnosti priemyslu a v rámci vykonávania aktualizovanej novej priemyselnej stratégie pre Európu. Rada AGRIFISH si 12. októbra 2021 vymenila názory na príspevok poľnohospodárstva a lesného hospodárstva k legislatívnym iniciatívam v rámci balíka Fit for 55. Okrem toho 26. novembra 2021 bude Rada COMPET (výskum) rokovať o príspevku výskumu a inovácie k dosahovaniu medzisektorových cieľov vrátane cieľov balíka Fit for 55 v doprave, energetike, priemysle, vo využívaní pôdy a v lesnom hospodárstve.

¹ Výbory ENVI a EMPL sú spoločne zodpovedné za Sociálno-klimatický fond. Výbor ECON je zodpovedný za návrh smernice o zdaňovaní energie. S Parlamentom sa však o tomto návrhu len konzultuje (mimoriadny legislatívny postup).

12. Vzhľadom na samotný počet a rozsah návrhov, ich zložitosť a vzájomné prepojenia, ako aj ich politický význam, je práca na väčšine spisov stále v pomerne ranom štádiu. Hoci delegácie jasne chápu, že návrhy by spoločne mali priniesť dohodnutú úroveň ambícií stanovenú v právnom predpise v oblasti klímy, delegácie žiadajú Komisiu o objasnenie návrhov a ich vplyvu, a to aj na vnútroštátnej úrovni. Delegácie tiež požiadali o viac informácií o úlohe jednotlivých návrhov a ich príspevku k celkovej ambícii dosiahnuť do roku 2030 čisté zníženie emisií aspoň o 55 % v rámci celého hospodárstva; ako aj o vzájomnom pôsobení návrhov.
13. Ako možno vzhľadom na široký záber návrhov očakávať, rokovania nepokročili pri všetkých spisoch rovnakým tempom. Podľa všetkého sa najviac pokročilo na niektorých návrhoch týkajúcich sa dopravy a značný pokrok sa dosiahol aj v súvislosti s energetickými spismi, zatiaľ čo v prípade spisov patriacich do pôsobnosti Rady pre životné prostredie a Rady ECOFIN je pomerne jasné, že delegácie potrebujú viac času na úplné posúdenie návrhov a väčšina dosiahnutého pokroku sa týka objasnenia rôznych aspektov návrhov. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že niektoré z návrhov predstavujú nové opatrenia v rámci súboru nástrojov EÚ, ako je napríklad Sociálno-klimatický fond a mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach, zatiaľ čo iné, ako napríklad ETS a LULUCF, obsahujú niekoľko nových prvkov.
14. Vzhľadom na značný pokrok, ktorý sa dosiahol na technickej úrovni v súvislosti s návrhmi v oblasti dopravy, si Výbor stálych predstaviteľov (časť I) vymenil názory na tieto návrhy 12. novembra 2021 a poskytol predsedníctvu usmernenia pre ďalšiu prácu. Pokiaľ ide o otázku, či by delegácie mohli podporiť cieľ dosiahnuť všeobecné smerovanie v súvislosti s ktorýmkoľvek spisom o doprave do konca roka, veľká väčšina uviedla, že je potrebné zachovať súdržnosť balíka a že spisy o doprave sú jednoznačne prepojené s inými návrhmi. Tieto prepojenia sa netýkajú len technických aspektov, ale najmä ambície celého balíka. Členské štáty predovšetkým zdôraznili, že pred napredovaním v príslušných spisoch by malo byť vyjasnené smerovanie všetkých úzko súvisiacich spisov, pričom v súčasnom štádiu sú niektoré návrhy stále v pomerne ranej fáze rokovaní.

1) Rada pre životné prostredie

15. Rada pre životné prostredie uskutočnila 6. októbra 2021 prvú výmenu názorov o piatich spisoch patriacich do jej pôsobnosti, pričom sa zamerala na všeobecné a prierezové aspekty týchto spisov.
16. Na úrovni pracovnej skupiny rokuje o štyroch spisoch pracovná skupina pre životné prostredie, zatiaľ čo o návrhu o Sociálno-klimatickom fonde rokuje osobitná pracovná skupina *ad hoc*. Ku každému návrhu sa konalo niekoľko zasadnutí a prvé predbežné čítanie návrhov spolu s ich posúdeniami vplyvu sa ukončilo alebo sa ukončuje. V prípade návrhu o emisných normách CO₂ pre osobné automobily a dodávky prebehlo počiatočné čítanie jednotlivých článkov. V tejto ranej fáze väčšina delegácií návrhy stále študuje, ich názory alebo pozície sú preto (väčšinou) predbežné. Najmä štyri spisy týkajúce sa reformy ETS, spoločného úsilia, LULUCF a Sociálno-klimatického fondu si budú vzhľadom na ich zložitosť a zavádzanie nových prvkov a rozsah (v prípade spisu o ETS), vyžadovať veľa ďalšej práce na technických prvkoch.

i) Reforma systému obchodovania s emisiami (ETS)²

Delegácie naďalej považujú ETS za ústredný prvok politiky EÚ v oblasti klímy. Zdá sa, že vládne všeobecná zhoda na tom, že ETS bude musieť nákladovo efektívnym spôsobom prispieť ku zvýšeným ambíciám EÚ. V tejto súvislosti sa objavili určité výzvy na preskúmanie možností ďalšieho zvyšovania ambícií ETS, ale aj otázky týkajúce sa možného vplyvu určitých častí návrhov na hospodárske odvetvia i domácnosti, pričom sa zdôraznila potreba zohľadňovať rozdielne situácie členských štátov.

Najmä navrhované zavedenie obchodovania s emisiami v odvetví budov a cestnej dopravy vyvolalo značné obavy, pokiaľ ide o jeho sociálny dosah na domácnosti s nižšími príjmami a riziko rastúcej energetickej chudoby. Zazneli otázky, či navrhovaný Sociálno-klimatický fond bude dostačovať na zmiernenie vplyvov. Poukázalo sa však aj na to, že obchodovanie s emisiami v týchto odvetviach prispeje k ich nákladovo efektívnej dekarbonizácii a zároveň podporí členské štáty pri plnení ich zvýšených vnútroštátnych cieľov v rámci nariadenia o spoločnom úsilí.

²

V rámci reformy ETS sa riešia tri návrhy:

- návrh smernice, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a nariadenie (EÚ) 2015/757 (dokument 10875/21 + ADD 1 – 7);
- návrh smernice, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES, pokiaľ ide o príspevok leteckej dopravy k cieľu Únie v oblasti znižovania emisií v celom hospodárstve a ktorou sa primerane vykonáva globálne trhové opatrenie (dokumenty 10917/21 + ADD 1 – 3);
- návrh rozhodnutia, ktorým sa mení rozhodnutie (EÚ) 2015/1814, pokiaľ ide o množstvo kvót, ktoré sa má umiestniť do trhovej stabilizačnej rezervy pre systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii do roku 2030 (dokumenty 10902/21 + ADD 1).

Okrem toho bol 14. júla 2021 predložený štvrtý návrh týkajúci sa ETS: návrh rozhodnutia, ktorým sa mení smernica 2003/87/ES, pokiaľ ide o oznamovanie kompenzácie v súvislosti s globálnym trhovým opatrením pre prevádzkovateľov lietadiel so sídlom v Únii.

Tento návrh sa rieši samostatne v rámci Rady TTE (doprava).

V súvislosti s navrhovanými prvkami zameranými na posilnenie existujúceho ETS a jeho ambícií sa počiatočný dôraz kládol okrem iného na posúdenie vplyvu úpravy stropu a na ustanovenia o úniku uhlíka/bezodplatnom pridelovaní (emisných kvót). Konkrétne zazneli otázky týkajúce sa navrhovaného ustanovenia o podmienenosti bezodplatného pridelovania a rýchlosti a spôsobov postupného ukončenia bezodplatného pridelovania v rámci ETS v odvetviach, na ktoré sa má vzťahovať navrhovaný mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach. Úvodné pripomienky k návrhom o trhovej stabilizačnej rezerve boli okrem iného venované vplyvu rezervy na stanovovanie cien uhlíka. V tejto súvislosti by niektoré delegácie chceli znova preskúmať článok 29a o opatreniach v prípade nadmerného kolísania cien (nie je súčasťou návrhu Komisie).

Pokiaľ ide o odvetvia námornej a leteckej dopravy, dôraz sa kládol na úplné posúdenie návrhov, najmä pokiaľ ide o ich prínos k znižovaniu emisií, ich vplyv na odvetvia a konkurencieschopnosť, pričom sa zdôraznil medzinárodný kontext a potreba zohľadňovať vnútroštátne okolnosti. Pokiaľ ide o prepojenie s inými spismi, delegácie tiež vyzvali na posúdenie kumulatívneho vplyvu návrhov týkajúcich sa ETS, nariadenia o iniciatíve ReFuelEU Aviation, nariadenia o iniciatíve FuelEU Maritime a zdaňovania energie.

Pri finančných ustanoveniach sa rokovania sústredili na veľkosť, zdroje, rozsah pôsobnosti a distribúciu modernizačného fondu a inovačného fondu. Ďalšie zváženie si bude vyžadovať aj navrhované ukončenie podpory kvapalných fosílnych palív z modernizačného fondu a povinné účelové viazanie všetkých príjmov z aukcií.

ii) Nariadenie o spoločnom úsilí³

Doteraz identifikované hlavné problémy sa týkajú navrhovaných cieľov, nástrojov flexibility a novej dodatočnej rezervy, a to aj v súvislosti s inými návrhmi z balíka Fit for 55. Viacero delegácií uviedlo, že svoje príslušné nové ciele považujú za veľmi náročné. Niekoľko delegácií vyzvalo Komisiu, aby poskytla podrobnejšie informácie a údaje o výpočte vnútroštátnych cieľov, a požiadalo o objasnenie toho, ako sa zohľadnili zásady spravodlivosti, nákladovej efektívnosti alebo zvýšenej konvergenencie.

³ Návrh nariadenia, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/842 o záväznom ročnom znižovaní emisií skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody (dokumenty 10867/21 + ADD 1 – 4).

Pri otázke nástrojov flexibility sa delegácie vo všeobecnosti zhodujú na tom, že budú zohrávať dôležitú úlohu, pokiaľ ide o pomoc členským štátom pri dosahovaní ich vnútroštátnych cieľov nákladovo efektívnym spôsobom pri rešpektovaní environmentálnej integrity. Delegácie majú osobitný záujem o ďalšie objasnenie navrhovaných zmien existujúcej flexibility pre členské štáty, pokiaľ ide o využívanie čistých odstránených emisií z odvetvia LULUCF na dosiahnutie ich cieľového súladu podľa nariadenia o spoločnom úsilí. Niekoľko delegácií tiež požiadalo o bližšie informácie o novej dodatočnej rezerve, ktorú by vytvárali možné nadmerné čisté odstránené emisie generované od roku 2026 do roku 2030. Okrem otázok týkajúcich sa súbežného fungovania nástrojov flexibility stanovených v návrhu nariadenia o spoločnom úsilí a návrhu nariadenia o LULUCF sa niektoré delegácie pýtali na možnosť zvýšiť flexibilitu medzi ETS nariadením o spoločnom úsilí. Delegácie tiež vyzvali na predloženie dodatočných informácií o interakcii medzi nariadením o spoločnom úsilí a navrhovaným novým systémom obchodovania s emisiami v prípade budov a cestnej dopravy.

iii) Nariadenie o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve (LULUCF)⁴

Rokovania na technickej úrovni o návrhu Komisie sa sústredili najmä na objasnenie navrhovaných zmien existujúceho nariadenia, najmä v súvislosti s významnými zmenami celkového režimu od roku 2026. Na základe doterajších rokovaní však možno určiť niekoľko hlavných problémových otázok, konkrétne pridelovanie vnútroštátnych cieľov na rok 2030 (ktoré má od roku 2026 nahradiť v súčasnosti uplatňované tzv. pravidlo nulového dlhu), navrhovaný postup stanovovania vnútroštátnych cieľov v rámci určenom na obdobie po roku 2030 a nástroje flexibility určené na pomoc členským štátom pri plnení ich cieľov.

⁴ Návrh nariadenia, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/841, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, zjednodušenie pravidiel ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/841, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, zjednodušenie pravidiel týkajúcich sa dodržiavania záväzkov, stanovenie cieľov členských štátov na rok 2030 a záväzkov spoločne dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2035 v sektore využívania pôdy, lesného hospodárstva a poľnohospodárstva, a nariadenie (EÚ) 2018/1999, pokiaľ ide o zlepšenie monitorovania, podávania správ, sledovania pokroku a preskúmania (dokumenty 10857/21 + ADD 1 – 4).

Delegácie vo všeobecnosti uznávajú dôležitú úlohu odvetvia LULUCF v politike EÚ v oblasti klímy a jeho zvýšenú celkovú ambíciu. Vzniklo niekoľko otázok týkajúcich sa navrhnutých kvót pre členské štáty na rok 2030 vrátane ich úrovne ambícií a kritérií použitých pri ich výpočte, navrhovaného nového mechanizmu dodržiavania záväzkov, ako aj navrhovaného postupu stanovovania ročných vnútroštátnych cieľov na obdobie 2026 – 2029. V tejto fáze vyvstalo niekoľko otázok týkajúcich sa návrhu vytvoriť od roku 2031 jednotný sektor pôdy, v ktorom by sa skombinovali čisté odstránené emisie v odvetví LULUCF a iné emisie ako emisie CO₂ v poľnohospodárstve, ako aj cieľa klimatickej neutrality pre toto kombinované odvetvie na rok 2035. Delegácie vo všeobecnosti uznávajú, že nástroje flexibility, najmä v prípade prírodných rušivých udalostí, budú veľmi dôležité na to, aby sa členským štátom uľahčilo dodržiavanie zvýšených ambícií po roku 2025. Rokovania sa zamerali na objasnenie ich technických aspektov a zmien existujúcich nástrojov flexibility po roku 2025, ako aj na lepšie pochopenie vzájomného prepojenia medzi nástrojmi flexibility v návrhu nariadenia o spoločnom úsilí a v návrhu nariadenia o LULUCF.

iv) Nariadenie o emisných normách CO₂ pre osobné automobily a dodávky⁵

Panuje všeobecná zhoda, že automobilový priemysel musí prispieť k zvýšeným ambíciám EÚ, pričom pre viaceré delegácie je tento návrh kľúčový z hľadiska celkových ambícií a pre splnenie ich zvýšených vnútroštátnych cieľov stanovených v nariadení o spoločnom úsilí. Diskusie sa zamerali na úroveň ambícií, pokiaľ ide o cieľ pre osobné automobily aj dodávky vrátane cieľa 100 % na rok 2035, podľa ktorého sa vyžaduje, aby všetky nové osobné automobily a dodávky boli do uvedeného dátumu vozidlá s nulovými emisiami. Za hlavný problém sa považuje predovšetkým tempo prechodu na vozidlá s nulovými emisiami, t. j. či návrh Komisie v tejto súvislosti zavádza správnu rovnováhu alebo či by prechod mohol a mal prebehnúť rýchlejšie (2030), respektíve či je predčasný a vyžaduje si viac času. Zazneli otázky týkajúce sa možnosti zohľadniť príspevok obnoviteľných zdrojov energie a nízkouhlíkových palív pri posudzovaní toho, či výrobcovia vozidiel dodržiavajú svoje ciele. Zdôraznila sa potreba ďalej zvážiť rozdiely medzi členskými štátmi v zavádzaní vozidiel s nulovými a nízkymi emisiami, najmä z dôvodu cenovej dostupnosti a pomalého zavádzania infraštruktúry, a čas potrebný na transformáciu výroby. Okrem toho bude potrebná ďalšia diskusia o otázkach, ako je rozlišovanie medzi osobnými automobilmi a dodávkami, vhodnosť ukončenia výnimky pre malovýrobcov a stimuly pre vozidlá s nulovými a nízkymi emisiami do roku 2030, ako aj vplyv na trh s ojazdenými motorovými vozidlami v niektorých členských štátoch.

Delegácie pripomenuli, že je potrebné zachovať súlad s ostatnými návrhmi v balíku Fit for 55, a zdôraznili, že ciele musia ísť ruka v ruke s ambíciami návrhu nariadenia o infraštruktúre pre alternatívne palivá (AFIR).

⁵ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2019/631, pokiaľ ide o sprísnenie emisných noriem CO₂ pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá v súlade s ambicióznymi klimatickými cieľmi Únie (dokumenty 10906/21 + ADD 1 – 5).

v) Nariadenie o Sociálno-klimatickom fonde⁶

Hoci sa vo všeobecnosti uznáva potreba zabezpečiť zelenú transformáciu, ktorá nezabudne na nikoho, návrh bol prijatý so zmiešanými pocitmi. Odznali viaceré obavy a výzvy na objasnenie, najmä pokiaľ ide o tieto aspekty návrhu: a) chýbajúce samostatné posúdenie vplyvu a súvisiace údaje, b) právny základ, c) interakcia s nadchádzajúcimi návrhmi o vlastných zdrojoch Únie a s revíziou viacročného finančného rámca, d) finančné a rozpočtové otázky (najmä rozsah Sociálno-klimatického fondu, zdroj financovania, zvolená metodika a kritériá pridelovania prostriedkov), e) vykonávanie a riadenie, f) prekrývanie s inými fondmi.

Pre väčšinu delegácií návrh neoddeliteľne súvisí so začlenením odvetví budov a cestnej dopravy do systému obchodovania s emisiami, zatiaľ čo niektoré delegácie podporujú zriadenie Sociálno-klimatického fondu bez ohľadu na vytvorenie nového samostatného systému obchodovania s emisiami pre tieto odvetvia.

Predsedníctvo v súlade s mandátom pracovnej skupiny ad hoc pre Sociálno-klimatický fond⁷ osobitne uviedlo príslušné ustanovenia v návrhu a jeho prílohách, ktoré sa týkajú finančných aspektov súvisiacich s viacročným finančným rámcom a vlastnými zdrojmi Únie. Cieľom je začať skúmanie návrhu po jednotlivých článkoch počas francúzskeho predsedníctva.

2) Rada TTE (energetika)

17. Pokiaľ ide o dva spisy v pôsobnosti Rady TTE (smernicu o obnoviteľných zdrojoch energie a smernicu o energetickej efektívnosti), pracovná skupina pre energetiku oba návrhy (a súvisiace posúdenia vplyvu) intenzívne skúmala od júla do novembra na niekoľkých zasadnutiach, pričom najprv analyzovala hlavné zásady a ustanovenia a následne preskúmala všetky články a prílohy. Oba návrhy vykazujú niekoľko dôležitých interakcií tak s ostatnými návrhmi v balíku Fit for 55 (konkrétne s návrhom nariadenia o AFIR, nariadeniami o iniciatíve RefuelEU Aviation a iniciatíve FuelEU Maritime), ako aj s pripravovanými právnymi predpismi (revíziou tretieho energetického balíka pre zemný plyn a revíziou smernice o energetickej hospodárnosti budov).

⁶ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond (dokumenty 10920/21 + ADD 1).

⁷ 11402/21.

Okrem vypracovania správy o pokroku má predsedníctvo v úmysle pripraviť prvé revidované znenia oboch spisov, ktoré môžu slúžiť ako východiskový bod pre ďalšiu prácu počas francúzskeho predsedníctva.

i) Smernica o obnoviteľných zdrojoch energie⁸

Pokiaľ ide o smernicu o obnoviteľných zdrojoch energie, zdá sa, že delegácie podporujú cieľ návrhu, ako aj navrhovanú celkovú úroveň ambícií. Delegácie však zdôrazňujú význam flexibility pre členské štáty pri uplatňovaní nákladovo najefektívnejších opatrení, ako aj význam súladu s existujúcimi právnymi predpismi a dodržiavania zásad subsidiarity a technologickej neutrality.

Vzhľadom na rokovania bude pravdepodobne potrebná väčšia flexibilita, najmä pokiaľ ide o navrhované čiastkové ciele pre obnoviteľné zdroje energie v oblasti vykurovania a chladenia, centralizovaného vykurovania a chladenia, dopravy a priemyslu, ako aj pokiaľ ide o kritériá udržateľnosti pre biomasu.

ii) Smernica o energetickej efektívnosti⁹

Delegácie v prípade smernice o energetickej efektívnosti uznávajú potrebu ďalších opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a význam zásady prvoradosti energetickej efektívnosti. Vo všeobecnosti však žiadajú flexibilitu a zohľadnenie vnútroštátnych špecifik a nákladovej efektívnosti pri vymedzovaní svojich indikatívnych vnútroštátnych príspevkov a vykonávaní svojich opatrení v oblasti politiky energetickej efektívnosti.

Členské štáty podporujú celkový cieľ, ktorým je zvýšenie hospodárnosti budov verejného sektora a podpora zraniteľných spotrebiteľov. V tejto súvislosti členské štáty zdôraznili dodatočnú administratívnu záťaž a kritizovali nadmernú podrobnosť pravidiel týkajúcich sa energetickej chudoby na úrovni EÚ. Delegácie vyzývajú k ďalšej práci na vymedzení účinného systému centralizovaného zásobovania teplom a chladom s cieľom lepšie zohľadniť ich vnútroštátnu situáciu a poskytnúť správne stimuly na zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov v oblasti vykurovania a chladenia.

⁸ Návrh smernice, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica (EÚ) 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z obnoviteľných zdrojov, a ktorou sa zrušuje smernica Rady (EÚ) 2015/652 (dokumenty 10746/21 + ADD 1 – 6).

⁹ Návrh smernice o energetickej efektívnosti (prepracované znenie) (dokumenty 10745/21 + ADD 1 – 8).

Úroveň ambícií v súvislosti so smernicou o energetickej efektívnosti súvisí s niekoľkými ďalšími ustanoveniami balíka Fit for 55 vrátane možného rozšírenia systému EU ETS na budovy.

3) Rada TTE (energetika)

18. V súvislosti s tromi spismi v pôsobnosti Rady TTE (doprava) (nariadenie o infraštruktúre pre alternatívne palivá, nariadenie o iniciatíve ReFuelEU Aviation a nariadenie o iniciatíve FuelEU Maritime) sa zorganizoval veľký počet zasadnutí pracovnej skupiny pre dopravu – intermodálne otázky a siete, pracovnej skupiny pre leteckú dopravu a pracovnej skupiny pre námornú dopravu, čo umožnilo dôkladnú analýzu týchto troch návrhov a ich posúdení vplyvu. Okrem intenzívnej práce na technickej úrovni si Výbor stálych predstaviteľov (časť I) vymenil 12. novembra 2021 názory na tri spisy o doprave, pričom delegácie zdôraznili význam návrhov, ako aj potrebu zachovať súdržnosť balíka, keďže spisy o doprave sú jasne prepojené s ostatnými návrhmi.

i) Nariadenie o infraštruktúre pre alternatívne palivá¹⁰

Z rokovaní na úrovni pracovnej skupiny vyplynulo, že na podporu rýchlejšieho prechodu na používanie alternatívnych palív v doprave bude potrebná rozsiahlejšia infraštruktúra. Dosiahla sa všeobecná zhoda v súvislosti s celkovými cieľmi návrhu a hlavným prístupom k opatreniam plánovaným na splnenie týchto cieľov vrátane stanovenia záväzných cieľov pre zavádzanie infraštruktúry. Väčšina členských štátov v zásade podporuje stanovenie povinných cieľových hodnôt pre zavádzanie infraštruktúry na základe vozového parku a na základe vzdialenosti pre ľahké vozidlá, ako aj cieľových hodnôt na základe vzdialenosti a na základe polohy pre ťažké vozidlá.

¹⁰ Návrh nariadenia o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá a o zrušení smernice 2014/94/EÚ (dokumenty 10877/21 + ADD 1 – 7).

Predsedníctvo sa v navrhovaných kompromisných zneniach pokúsilo vyriešiť hlavné problémové otázky, ktoré vzniesli delegácie. Okrem početných návrhov týkajúcich sa technických aspektov sa navrhli úpravy v súvislosti s niektorými cieľmi v oblasti nabíjacej a čerpacej infraštruktúry vrátane možnej flexibility na riešenie osobitných okolností siete TEN-T, ktoré sa vyznačujú veľmi nízkou hustotou dopravy. Časť znenia súvisiace s celkovou ambíciou v oblasti nabíjacej a čerpacej infraštruktúry v sieti TEN-T však zostávajú v hranatých zátvorkách. V tejto fáze nedošlo k žiadnemu markantnému zblíženiu stanovísk.

ii) Nariadenie o iniciatíve ReFuelAviation¹¹

Pokiaľ ide o návrh nariadenia o iniciatíve ReFuelAviation, rokovania preukázali, že návrh má celkovú podporu. Prostredníctvom troch kompromisných návrhov sa dosiahol pokrok v technických otázkach, ako je napríklad možnosť uplatňovania pre menšie letiská, ktoré nie sú zahrnuté do rozsahu pôsobnosti návrhu, a objasnenia týkajúce sa opatrení proti tankeringu.

Upravilo sa aj znenie ustanovení o vykazovacích povinnostiach a úlohe príslušných orgánov. Okrem toho sa diskutovalo o navrhovanej úrovni ambícií a dostupnosti v súvislosti s udržateľnými leteckými palivami v Európe.

Predsedníctvo sa v treťom kompromisnom návrhu zaoberalo otázkou úrovne ambícií, najmä vymedzením udržateľných leteckých palív, ambíciami celej EÚ týkajúcimi sa dodávok týchto palív a dĺžkou prechodného obdobia, ktoré poskytuje dodávateľom palív flexibilitu. Pozície jednotlivých členských štátov sa výrazne líšia, viaceré by chceli zvýšiť ambície a prípadne dosiahnuť, aby sa im poskytla vnútroštátna flexibilita, zatiaľ čo iné chcú rozšíriť rozsah oprávnených palív alebo znížiť úroveň záväzkov v rámci celej EÚ.

¹¹ Návrh nariadenia o zaistení rovnakých podmienok pre udržateľnú leteckú dopravu (dokumenty 10884/21 + ADD 1 – 3).

iii) Nariadenie o iniciatíve FuelEU Maritime¹²

Rokovania preukázali dôležitosť návrhu pre členské štáty. Návrh je však zároveň vnímaný ako mimoriadne zložitý, tak z technického, ako aj politického hľadiska, a riadne preskúmanie zo strany členských štátov si vyžiada viac času.

Hlavné politické otázky zdôraznené počas rokovaní sa týkajú týchto aspektov: 1. rozsah pôsobnosti, ako sa uvádza v rámci „vecného“ rozsahu pôsobnosti (t. j. uplatňovanie na všetky lode s hrubou priestornosťou nad 5 000 ton) a v rámci „geografického“ rozsahu pôsobnosti (t. j. uplatňovanie navrhovaného nariadenia na lode, pokiaľ ide o 50 % energie použitej pri plavbách z prístavu alebo do prístavu podliehajúceho právomoci členského štátu, ak posledný alebo nasledujúci prístav podlieha právomoci tretej krajiny); 2. úroveň ambícií v oblasti znižovania intenzity skleníkových plynov; 3. rozsah požiadaviek na pobrežné zásobovanie elektrickou energiou alebo alternatívne technológie s nulovými emisiami pre lode v prístavoch, 4. certifikácia palív z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových palív a 5) prístup k uplatňovaniu návrhu (vrátane aspektov presadzovania a pokút). Diskutovalo sa aj o prepojení s inými návrhmi, a to v rámci balíka aj mimo neho, najmä s návrhom nariadenia o infraštruktúre pre alternatívne palivá, návrhom smernice o obnoviteľných zdrojoch energie, reformou systému obchodovania s emisiami a návrhom týkajúcim sa monitorovania, nahlasovania a overovania.

Predsedníctvo v súčasnosti pripravuje kompromisné znenie, ktoré sa však obmedzí na redakčné aspekty.

4) Rada pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN)

19. Dvomi návrhmi v rámci pôsobnosti Rady pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN), t. j. mechanizmom kompenzácie uhlíka na hraniciach (CBAM) a smernicou o zdaňovaní energie (ETD), sa zaoberá osobitná pracovná skupina *ad hoc* pre mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach (CBAM) a pracovná skupina pre daňové otázky (nepriame zdaňovanie – spotrebné dane/zdaňovanie energie). Podrobnosti o súčasnom stave týchto spisov sa uvedú v správe predsedníctva, ktorá sa predloží na zasadnutí Rady ECOFIN 7. decembra 2021.

¹² Návrh nariadenia o využívaní palív z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových palív v námornej doprave a o zmene smernice 2009/16/ES (dokumenty 10327/21 + ADD 1 – 3).

i) Mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach¹³

Hlavným cieľom návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach, ktorý predložila Komisia, je riešiť riziko úniku uhlíka spôsobené asymetrickými politikami v oblasti klímy v krajinách mimo EÚ (v ktorých sú politiky v oblasti boja proti zmene klímy menej ambiciózne ako v EÚ).

Výbor stálych predstaviteľov (časť II) zriadil 22. júla 2021 pracovnú skupinu *ad hoc* pre mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach („pracovná skupina *ad hoc* (CBAM)“), ktorej úlohou je vykonať prípravné práce súvisiace s rokovaniami o tomto legislatívnom návrhu a účinne riešiť medziodvetvové otázky, na ktoré sa vzťahuje tento spis. Pracovná skupina *ad hoc* (CBAM) pracuje na návrhu mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach v súlade so svojím mandátom¹⁴ a podľa potreby čerpá z odborných znalostí delegátov členských štátov pracujúcich v príslušných oblastiach.

Počas tohto predsedníctva sa zasadnutia pracovnej skupiny *ad hoc* (CBAM) venovali najmä podrobnej prezentácii návrhu Komisie a sprievodnému posúdeniu vplyvu, po ktorom nasledovalo preskúmanie návrhu po jednotlivých článkoch. Prvé čítanie návrhu sa ukončilo a k viacerým technickým aspektom prebehla podrobnejšia výmena názorov.

Hoci ciele návrhu v oblasti klímy sa nespochybňujú, rokovania v pracovnej skupine *ad hoc* potvrdili, že členské štáty prikladajú tomuto návrhu značný význam v kontexte medzinárodného obchodu, konkurencieschopnosti priemyslu EÚ a dosahu na hospodárstvo vrátane trhu práce. Bude potrebné zohľadniť niekoľko hlavných zásad, ktoré už schválila Európska rada a ktoré sa týkajú spôsobu vykonávania balíka Fit for 55.

¹³ Návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach (dokumenty 10871/21 + ADD 1 – 6).

¹⁴ 10846/21

Práca na základe návrhu Komisie bude pokračovať a vzhľadom na novosť navrhovaného opatrenia budú v pracovnej skupine *ad hoc* (CBAM) potrebné ďalšie technické rokovania, keďže delegácie potrebujú posúdiť, ako bude mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach fungovať v praxi, čo zahŕňa aj aspekty týkajúce sa celkovej koncepcie a správy nového mechanizmu.

ii) Smernica o zdaňovaní energie¹⁵

Na júlovom neformálnom zasadnutí pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre daňové otázky venovanom budúcim výzvam v oblasti zdaňovania delegácie vyjadrili predbežné názory na úlohu zdaňovania v rámci zelenej transformácie už počas pracovného zasadnutia s názvom Daňové aspekty zelenej dohody.

Technické rokovania o návrhu smernice o zdaňovaní energie prebiehajú v rámci pracovnej skupiny pre daňové otázky (nepriame zdaňovanie – spotrebné dane/zdaňovanie energie). Do konca funkčného obdobia predsedníctva sa uskutoční päť zasadnutí pracovnej skupiny o tomto návrhu. Zasadnutia sa venujú najmä podrobnej prezentácii návrhu Komisie a posúdeniu vplyvu, po ktorom nasleduje preskúmanie návrhu po jednotlivých článkoch. Bolo vznesených viacero otázok o rôznych aspektoch návrhu, ako je prechod od zdaňovania založeného na objeme na zdaňovanie založené na obsahu, zavedenie poradia sadzieb podľa environmentálnych vlastností, zdaňovanie nových výrobkov, indexácia, odvetvia leteckej a námornej dopravy, ako aj prepojenie s ostatnými spismi balíka Fit for 55. Očakáva sa, že prvé čítanie návrhu po jednotlivých článkoch sa ukončí do konca funkčného obdobia predsedníctva.

Bude pokračovať práca na základe návrhu Komisie, pričom budú potrebné ďalšie technické rokovania na úrovni pracovnej skupiny.

¹⁵ Návrh smernice Rady o reštrukturalizácii právneho rámca Únie pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (prepracované znenie) (dokumenty 10872/21 + ADD 1 – 7).

III. ZÁVER

Tento prehľad o pokroku v súvislosti s návrhmi v balíku Fit for 55 bude sprevádzať správy o pokroku (príp. sa v nich bude naň odkazovať), ktoré sa budú vydávať samostatne k jednotlivým návrhom príslušným zloženiam Rady.

Vzhľadom na úzke prepojenie medzi návrhmi v balíku sa predsedníctvo domnieva, že takýto prehľad o pokroku týkajúci sa celého balíka je kľúčový na zabezpečenie jednotného prístupu pri týchto komplexných rokovaníach. Hoci rokovania o návrhoch pokročili rôznym tempom, zo správy o pokroku vyplýva, že na technickej úrovni sa dosiahol značný pokrok vo všetkých oblastiach.

20.